«6D010300 – Педагогика және психология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған Жумабекова Кырмызы Бакыткалиевнаның «Білім менеджерлерінің инновациялық басқару құзыреттіліктерін қалыптастырудың педагогикалық-психологиялық негіздері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына Ресми рецензенттің жазбаша пікірі

р/н №	Критерийлер	Критерийлер сәйкестігі	Ресми рецензенттің ұстанымы
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:	Диссертант Жумабекова Кырмызы Бакыткалиевнаның «Білім менеджерлерінің инновациялық басқару құзыреттіліктерін қалыптастырудың педагогикалық-психологиялық негіздері» диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасының, Қазақстан Республикасының ғылымын дамытудың 2022-2026 жылдарға арналған тұжырымдамасының, Қазақстанда өмір бойы білім алу тұжырымдамасы және т.б. нормативтік құжаттардың негізгі бағыттарымен байланысты.
		1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі);	Диссертациялық зерттеу Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының «Әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар саласындағы зерттеулер» бағытына сәйкес келеді.

		2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы) 3) Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету)	
2.	Ғылымға маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	Зерттеу жұмысы психологиялық-педагогикалық ғылымға айтарлықтай үлес қосады және оның маңыздылығы толық ашылған. Эмпирикалық жұмыс нәтижесінде алынған ғылыми-теориялық деректер, практикалық қорытындылар мен ұсыныстар жоғары оқу орындарында педагог кадрларды даярлауда қолдануға болады.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған	Диссертациялық жұмыстың өзіндік жазу деңгейі жоғары. Зерттеу бағыты бойынша диссертанттың авторлық позициясы жұмыста айқын көрінеді. Сонымен қатар, докторант бірқатар әдістемелер мен дербес сауалнама жүргізіп, нәтижелерін айқын көрсеткен.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) негізделген; 2) жартылай негізделген; 3) негізделмеген.	Диссертациялық жұмыстың өзектілігі негізделген. Қазіргі білім беру жүйесі жаһандану, цифрландыру және қоғамның үдемелі даму жағдайында түбегейлі өзгерістерге ұшырап отыр. Бұл өзгерістер білім беру ұйымдарын тиімді басқара алатын, жаңашылдыққа бейім, заманауи талаптарға сай басқару құзыреттіліктерімен

		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) сәйкес келеді; 2) жартылай сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді	Зерттеу жұмысының мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбының мазмұнына толық сәйкес келеді. Зерттеу мақсаты - Білім менеджерлерінің бойында инновациялық басқару құзыреттіліктерін қалыптастырудың педагогикалық-психологиялық ерекшеліктері мен әдістемесін тұжырымдамалық-практикалық негіздеу болып табылады. Бұл мақсатқа жету үшін қойылған міндеттер нақты, мазмұнды және логикалық жағынан жүйеленген. Олар теориялық негіздерді талдау, басқару құзыреттілігінің құрылымын анықтау, диагностикалық әдістерді таңдау және қолдану, эксперименттік жұмысты ұйымдастыру мен нәтижелерін талдауға бағытталған. Міндеттердің мазмұны зерттеу логикасын айқын көрсетіп, тақырыпта қойылған мәселенің барлық аспектілерін қамтиды. Бұл диссертациялық жұмыстың ғылыми дәйектілігі мен мақсатқа бағытталғандығын дәлелдейді.
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан: 1) толық байланысқан; 2) жартылай байланысқан; 3) байланыс жоқ	Диссертацияның барлық бөлімдері құрылымдық және мазмұндық жағынан өзара тығыз логикалық байланыста құрылған. Зерттеу жұмысының кіріспе бөлімі жалпы ғылыми мәселенің өзектілігін, зерттеу мақсаты мен міндеттерін, болжамын, зерттеу нысаны мен пәнін, әдіснамалық негіздерін нақты айқындайды. Теориялық бөлімде зерттеу тақырыбы бойынша отандық және шетелдік ғалымдардың еңбектеріне жан-жақты талдау жасалып, білім

			стратегиялық шешім қабылдау және кәсіби өзін-өзі дамытуға бағыттылық сияқты маңызды құзыреттердің дамуына оң ықпал ететіні тәжірибемен расталған. Жалпы, автордың ұсынған шешімдері теориялық және қолданбалы тұрғыдан өзектілігімен ерекшеленіп, білім беру менеджменті саласын жетілдіруге нақты үлес қосады.
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табыла ма? 1) <u>толығымен жаңа;</u> 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Зерттеу барысында алынған ғылыми нәтижелер мен ұсынылған қағидаттар жаңалық сипатында деп бағалауға болады. Автор білім менеджерлерінің инновациялық басқару құзыреттіліктерін қалыптастыруға арналған педагогикалық-психологиялық негіздерді жаңаша қырынан қарастырып, заманауи білім беру талаптарына сәйкес әдістемелік тәсілдер ұсынған. Қолданылған әдістемелерді басқару құзыреттіліктерін қалыптастыру контекстінде жүйелі түрде қолдану - зерттеудің ғылыми жаңалығын айқындайды. Сонымен қатар, автор құрастырған инновациялық басқару құзыреттіліктерінің құрылымдық-мазмұндық моделі де осы саладағы бұрынғы зерттеулерді толықтырып, теориялық үлес қосады. Жалпы, зерттеу нәтижелері мен қағидаттары педагогикалық ғылымда жаңалық ретінде танылуға лайық және олар ғылыми-әдістемелік базаны жетілдіруге бағытталған.

		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табыла ма? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Диссертацияның қорытындылары ғылыми жаңалығы бар нәтижелерге негізделген және зерттеу мақсаты мен міндеттеріне толық сәйкес келеді. Автор ұсынған қорытындылар білім менеджерлерінің инновациялық басқару құзыреттіліктерін қалыптастыруға қатысты педагогикалық және психологиялық көзқарастарды тереңдетіп, бұл бағыттағы ғылыми-әдістемелік тұжырымдамаларды толықтырады. Қорытындыларда ұсынылған әдістемелердің тиімділігі тәжірибелік деректермен негізделген. Сонымен қатар, білім менеджерлерінің кәсіби құзыреттіліктерін дамытуда инновациялық амалдардың нәтижелі екені нақты көрсетілген. Осылайша, диссертациялық жұмыстың қорытындылары өзектілігімен, теориялық және қолданбалы мәнділігімен ерекшеленіп, педагогикалық ғылымға жаңа ғылыми көзқарас пен практикалық ұсыныстар әкелетін тың нәтижелер болып табылады.
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);	Диссертациялық жұмыста ұсынылған инновациялық басқару құзыреттіліктері жаңашылдығымен және ғылыми негізделуімен ерекшеленеді. Диссертацияда басқару үдерістерін оңтайландыру, басқару субъектілерінің құзыреттілігін арттыру және инновациялық стратегияларды енгізу сияқты экономикалық

		3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	және ұйымдастырушылық тұрғыдан тиімді шешімдер ұсынылған.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/негізделмеген (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша)	Диссертациялық жұмыста жасалған барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан жан-жақты дәлелденген және негізделген. Автор зерттеу барысында теориялық талдау мен практикалық-эксперименттік жұмысты ұштастырып, алынған нәтижелерді нақты деректермен, сандық және сапалық көрсеткіштермен дәйектеген. Зерттеуде қолданылған әдістемелер (соның ішінде: Н.К. Тоқсанбаева, А. Мехрабиан, Е.Ю. Зимина, Ю.А. Токарева, М. Вудкок пен Д. Френсис әдістемелері, авторлық сауалнама және foresight-әдісі) ғылыми талаптарға сай таңдалып, олардың көмегімен алынған нәтижелер өңделіп, талданған. Эксперименттік және бақылау топтарының салыстырмалы нәтижелері арқылы қорытындылардың нақтылығы мен сенімділігі дәлелденген. Сонымен қатар, диссертацияда теориялық тұжырымдар практикалық деректермен салыстырылып, логикалық бірізділік сақталған. Бұл қорытындылардың ғылыми негізділігі мен ауқымдылығын көрсетеді. Осылайша, диссертацияның барлық қорытындылары тиісті ғылыми дәлелдемелерге сүйене отырып жасалған және зерттеу мақсаты мен міндеттеріне толық сәйкес келеді.

7.	Қорғауға шығарылған негізгі қағидаттар	Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет: 7.1 Қағидат дәлелденді ме? 1) дәлелденді; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді 7.2 Тривиалды ма? 1) ия; 2) жоқ 7.3 Жаңа ма? 1) ия; 2) жоқ 7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) кең 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) ия; 2) жоқ	7.1 Докторанттың қорғауға ұсынған тұжырымдары негізделіп, ғылыми тұрғыдан дәлелденген. 7.2 Қорғауға ұсынылған әр қағидатқа жаңашылдық тән. Сол себепті тривиалды емес. 7.3 Диссертацияның ғылыми нәтижелері жаңа. 7.4 Зерттеу жұмысының қағидаттарының қолдану деңгейі кең. 7.5. Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми жарияланымдарда жарық көрген. Соның ішінде ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдарда, Scopus базасына енген шетелдік басылымдарда, халықаралық ғылыми конференциялар жинақтарында және авторлық бірлестіктегі оқулықта көрініс тапқан.
8.	Дәйектілік принципі Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдістеменің таңдауы - негізделген немесе әдіснама нақты жазылған 1) ия; 2) жоқ	Диссертациялық зерттеуде қолданылған әдістемелердің таңдауы ғылыми тұрғыдан негізделген және әдіснама нақты, жүйелі түрде сипатталған. Автор зерттеу пәні мен нысанының ерекшеліктерін ескере отырып, педагогикалық және психологиялық диагностикаға арналған әдістемелерді дұрыс іріктеген. Әдіснамалық бөлімде әрбір қолданылған әдістеменің мақсаты, мазмұны, қолдану шарттары

			мен интерпретациялау тәсілдері нақты және толық көрсетілген. Сонымен қатар, әдістердің нәтижелері сандық және сапалық тұрғыда өңделіп, олардан алынған мәліметтер зерттеу қорытындыларын жасауға дәйекті негіз болған. Бұл зерттеудің әдіснамалық сенімділігін және оның тәжірибеде қолдануға жарамдылығын көрсетеді.
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) ия; 2) жоқ	Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу тәсілдерін қолдану арқылы алынған. Зерттеу барысында сандық және сапалық мәліметтерді жинау, өңдеу және интерпретациялау үшін статистикалық талдау әдістері қолданылып, олардың нәтижелері нақты кестелер, диаграммалар және салыстырмалы сипаттамалар түрінде берілген. Компьютерлік технологиялар, соның ішінде электрондық сауалнамалар мен деректерді өңдеуге арналған бағдарламалық құралдар (мысалы, Excel, SPSS немесе балама бағдарламалар) қолданылғаны байқалады. Бұл зерттеудің нәтижелерінің сенімділігі мен объективтілігін арттырып, алынған мәліметтердің ғылыми дәлдігіне негіз болған. Сондай-ақ, мәліметтерді визуализациялау мен интерпретациялау үдерісінде қазіргі заманға сай аналитикалық тәсілдер пайдаланылып,

			эксперимент нәтижелері нақты және түсінікті түрде ұсынылған. Осыған орай, диссертацияда қолданылған зерттеу әдістері мен құралдары бүгінгі ғылымның талаптарына сәйкес келеді және ғылыми нәтижелерді сапалы деңгейде дәлелдеуге мүмкіндік берген.
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) ия; 2) жоқ	Зерттеу барысында алынған теориялық қорытындылар, жасалған модель, анықталған өзара байланыстар мен заңдылықтар педагогикалық эксперимент арқылы дәлелденіп, ғылыми түрде расталған. Эксперимент барысында зерттеу болжамының дұрыстығы, әзірленген әдістеменің тиімділігі мен практикалық қолданбалылығы дәлелденген. Бақылау және эксперименттік топтарда жүргізілген салыстырмалы талдаулар инновациялық басқарушылық құзыреттердің қалыптасу деңгейіндегі оң динамикасын көрсетеді, алынған нәтижелер зерттеу нысаны мен пәніне сәйкес және педагогика ғылымының теориялық-әдіснамалық негіздерін толықтырады деп айтуға болады.
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған/ ішінара расталған / расталмаған	Зерттеу барысында жасалған маңызды мәлімдемелер мен теориялық тұжырымдар заманауи ғылыми әдебиеттер мен отандық және шетелдік ғалымдардың еңбектеріне сүйене отырып негізделген және ғылыми дереккөздермен дәлелденген. Атап айтқанда, білім менеджері,

			инновациялық құзыреттерді қалыптастыру, басқарушылық мәдениет пен көшбасшылық бағытындағы жетекші ғалымдардың ғылыми еңбектері зерттеудің теориялық негізі ретінде алынған. Сәйкес тұжырымдар мен моделдер осы әдебиеттердегі ғылыми идеялар мен тұжырымдамаларға сүйене отырып жасалған және олардың практикалық маңыздылығы педагогикалық эксперимент арқылы дәлелдей алған.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/жеткіліксіз	Пайдаланылған әдебиеттер тізімі зерттеу тақырыбына сәйкес теориялық-әдіснамалық және практикалық аспектілерді жан-жақты қамтиды және әдеби шолуға жеткілікті болып табылады. Зерттеу барысында ғылыми дереккөздер, соның ішінде отандық және шетелдік авторлардың монографиялары, ғылыми мақалалары, диссертациялық еңбектері мен нормативтік құжаттар пайдаланылған. Әдеби шолуда білім менеджері, инновациялық құзыреттер, педагогикалық технологиялар және басқарушылық мәдениет мәселелері жан-жақты талданған. Сонымен қатар, соңғы 5-10 жылда жарияланған заманауи зерттеулерге басымдық берілген, бұл тақырыптың ғылыми өзектілігін дәлелдеуге мүмкіндік береді.
9	Практикалық құндылық принципі	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) ия;	Зерттеу нәтижелері білім беру менеджменті және педагогикалық инновациялар саласындағы теорияны толықтыруға бағытталған жаңа ғылыми

		2) жоқ	тұжырымдар мен көзқарастарды ұсынуымен ерекшеленеді. Диссертацияда білім беру ұйымдары басшыларының инновациялық басқарушылық құзыреттерін қалыптастырудың құрылымдық-мазмұндық моделі әзірленіп, ғылыми негізделген. Сондай-ақ, «инновациялық басқарушылық құзырет» ұғымына теориялық талдау жасалып, оның мазмұны кеңейтілді. Бұл тұжырымдар педагогика саласындағы теориялық білім қоры мен ұғымдық аппаратты байытады, әрі болашақ зерттеулер үшін теориялық негіз болып табылады.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) ия; 2) жоқ	Зерттеу нәтижелерінің практикалық маңызы жоғары. Диссертация аясында әзірленген білім менеджерлерінің инновациялық басқару құзыреттіліктерін қалыптастыруға бағытталған құрылымдық-мазмұндық модель, диагностикалық құралдар жүйесі, әдістемелік ұсыныстар білім беру ұйымдарының басқарушыларына, педагогикалық жоғары оқу орындарының оқытушылары мен магистранттарына тәжірибеде тиімді қолдануға мүмкіндік береді. Ұсынылған әдістемелер басқару процесін жетілдіруге, кадрлық әлеуеттің сапасын арттыруға және білім беру мекемелерінде инновациялық даму стратегияларын іске асыруға ықпал етеді. Зерттеу нәтижелері нақты оқу процесінде, біліктілікті арттыру курстарында, басқарушылық кадрларды

			даярлау бағдарламаларында қолдануға бейімделген.
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Зерттеу барысында ұсынылған практикалық ұсыныстар жаңалық сипатында және қазіргі білім беру жүйесінің сұраныстарына сәйкес келеді. Инновациялық басқарушылық құзыреттерді қалыптастыруға арналған әдістемелік кешен, құрылымдық-мазмұндық модель және ұсынылып отырған «Білім беру жүйелерін инновациялық басқару» білім беру бағдарламасы отандық білім беру практикасына жүйелі түрде ұсынылып отыр. Практикалық ұсыныстар білім беру ұйымдарының басшыларына арналған нақты қадамдық нұсқаулықтар мен диагностикалық құралдарды қамтиды, бұл оларды басқарушылық тәжірибеге тікелей енгізуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, зерттеу барысында жасалған ұсыныстар дәстүрлі әдістерді жетілдіріп қана қоймай, оларды жаңа мазмұнмен толықтырады және заманауи басқару талаптарына жауап береді.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Диссертациялық жұмыстың академиялық жазу сапасы ғылыми стиль талаптарына толық сәйкес келеді. Зерттеу мәтіні ғылыми-логикалық жағынан құрылымды, мазмұны жүйелі және тақырыпқа сай дәйекті баяндалған. Пайдаланылған ұғымдар мен терминдер нақты, орынды қолданылған және ғылыми айналымдағы қолданысқа сәйкес келеді. Жұмыста авторлық тұжырымдар дәлелді түрде ұсынылған,

			дереккөздерге сілтеме жасау академиялық адалдық нормаларын сақтай отырып жүзеге асырылған. Жалпы, диссертация академиялық жазу мәдениетіне сай жазылған және жоғары ғылыми талаптарға жауап береді.
11.	Диссертацияға ескертулер		Диссертациялық жұмыс мазмұны жағынан құрылымды және ғылыми негізделген. Алайда келесі ескертулерді атап өтуге болады: - зерттеудегі анықтамалар тізіміне «инновациялық мінез-құлық» ұғымын да ендіру керек еді; - жұмыста инновациялық модельдер ұсынылған, соның негізінде бір ЖОО инновациялық басқару моделін ұсынғаны дұрыс болар еді.
12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының		Докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша жарияланған ғылыми мақалаларының ғылыми деңгейі жоғары. Жарияланымдарда диссертациялық зерттеудің негізгі нәтижелері, теориялық тұжырымдар мен практикалық ұсыныстар жүйелі түрде баяндалған. Мақалалар Scopus базасына енген журналда, сондай-ақ ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдарда жарық көрген. Әрбір мақала зерттеу тақырыбына толық сәйкес келеді, мазмұны жағынан өзекті мәселелерді көтереді және білім беру менеджменті, инновациялық құзыреттерді қалыптастыру саласындағы ғылыми-кәсіби қауымдастық үшін практикалық құндылыққа ие.

	ғылыми деңгейін зерделейді)		Сонымен қатар, мақалаларда авторлық ұстаным мен ғылыми жаңалық айқын көрініс тапқан.
13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)		1) философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесін беру

«6D010300 – Педагогика және психология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған «Білім менеджерлерінің инновациялық басқару құзыреттіліктерін қалыптастырудың педагогикалық-психологиялық негіздері» тақырыбындағы диссертация жан-жақты зерттелген, аяқталған ғылыми жұмыс деп бағалаймын, сондықтан, докторант Жумабекова Кырмызы Бакыткалиевнаны философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайықты деп есептеймін.

Ресми рецензент:
Алматы гуманитарлық-экономикалық университетінің қауымдастырылған профессоры, философия докторы (PhD) _____ **Н.С. Кожамкулова**

Қолын растаймын
Подпись заверяю
(Ф.И.О./Аты-жөні)
Руководитель кадровой службы
Кадр қызметінің жетекшісі
(Подпись/қолы)